

KORUPCIA A VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

ZISTENIA A ODPORÚČANIA

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE V NEMECKU

Pretože nemecký systém verejného obstarávania je usmerňovaný dvoma rôznymi súbormi právnych predpisov, jeden je pre zákazky nad limity EÚ a jeden pre zmluvy pod tieto limity, každý z týchto systémom má inú úroveň korupčných rizík. Na jednej strane sa zdá, že systém zavedený pre verejné obstarávanie na európskej úrovni funguje. Dôkazy zhromaždené z databázy TED ukazujú, že väčšina zmlúv v tejto kategórii je pridelovaná konkurenčným spôsobom. Použitie obmedzení alebo nekonkurenčných postupov vo verejnom obstarávaní je výnimkou a otvorené súťaže sú pravidlom v oblasti infraštruktúry, rovnako ako aj pri nákupe tovarov a služieb. Vnútroštátny systém však nie je taký bezproblémový, ako by sa dalo očakávať v krajine zvyčajne považovanej za nekorupčnú vo všetkých hlavných indexoch korupcie. Používanie pojmu korupcie ako rovnováhy medzi príležitosťami a obmedzeniami v sektore nemeckého verejného obstarávania sa zdá byť mimoriadne vysokým rizikom pre zákazky pod prahovými hodnotami EÚ, nakoľko príležitosti pre korupciu sú vysoké a existujúce obmedzenia nechávajú veľa priestoru. Napriek nedostatku údajov, ktoré by mohli pomôcť posúdiť, či sú riziká korupcie rozšírené v národnom systéme verejného obstarávania, výsledky ukazujú, že súčasný proces pridelovania zákaziek na národnej úrovni funguje ako „čierna diera“: **len čo uchádzači predložia svoje návrhy, rozhodovací proces sa nedá sledovať** a záujemcovia zostávajú s neúplnými informáciami a bez akejkoľvek právnej



ochrany na kontrolu procesu. Nedostatok právne záväzných predpisov pre verejné obstarávanie na vnútroštátnej úrovni môže byť mätúci pre uchádzačov aj obstarávateľov. Súčasná situácia, kedy sú verejné zákazky regulované na štátnej úrovni a prostredníctvom vnútorných administratívnych predpisov, môže poškodiť hospodársku súťaž, pretože vytvára dodatočné náklady pre uchádzačov zvyknutých na trochu odlišné postupy.

Správy miestnych dvorov audítorov z Berlína, Saska a Durínska, ako aj vnímanie podnikateľskej sféry naznačujú, že existujú priaznivé podmienky pre vznik korupčných praktík: mnohí zadávatelia majú nedostatok vedomostí o platných pravidlách obstarávania, čo vedie v mnohých prípadoch k porušovaniu postupov. Táto situácia v kombinácii s nedostatkom transparentnosti v pridelovaní verejných zákaziek pod prahovými hodnotami EÚ môže prispieť k vysokému vnímaniu korupcie v procese verejného obstarávania. Zjednotenie právneho rámca na národnej úrovni, zlepšenie právnej ochrany uchádzačov, využitie už existujúcich webových portálov pre verejné obstarávanie a investície do vytvorenia centralizovanej databázy umožňujúcej sledovanie a monitorovanie postupov pridelovania zákaziek by mohli výrazne znížiť riziká korupcie v nemeckom systéme verejného obstarávania.

Roberto Martínez B. Kukutschka, 2015, A Look Inside the Black Box: Corruption Risks in the German Public Procurement System, Hertie School of Governance, Berlín, Nemecko